

av Christopher Friman

För Sverige i tiden?

Kan en sparkad redaktör, en nytexaminerad researcher och en socialarbetare bli de första att presentera den ofriserade sanningen om Hans Majestät Konungen?

Den amerikanska säkerhetspolisen hade bevakat strippklubben Gold Club i mer än ett års tid när de slutligen arresterade ägaren Steven Kaplan. Under rättegången ställdes affärsmannen och hans medhjälpare inför en diger samling åtalspunkter: pengatvätt, ocker, kreditkortsbedrägeri, kopplingar till maffian, uppgifter om att klubben fungerat som en förtäckt bordell...

Den hårt pressade försvarsadvokaten slet ett sista ess ur rockärmen: om nu Gold Club var ett rövarnäste, hur kom det sig då att etablissemanget besökts av respektabla människor som Donald Trump, Madonna, Michael Jordan, ja even the Swedish king? Hemma i Sverige fylldes tidningarna omedelbart med uppgifter om hur kungen enligt förstahandskällor befunnit sig i »Guldrummet« på klubbens ovanvåning under OS i Atlanta 1996. Hovet agerade snabbt: de lät hälsa att de undersökte möjligheterna att stämma försvarsadvokaten för förtal, samtidigt som de dementerade »sakligt men bestämt« och antydde att anklagelserna var så löjliga att Hans Majestät mer eller mindre fnissade åt dem. Därefter: tystnad. Efter några dagar hade medierna annat att skriva om och händelsen förpassades till arkiven.

När tidningen City inför årets prinsessbröllop bjöd på en historisk genomgång av kungahusets drabbningar med svenska medier följde påfallande många det ovanstående mönstret. Oavsett om det gällde Fib-Aktuellts kartläggning av kungens påstådda »sexnåsten« under 70-talet, radarparet Filip & Fredriks snaskiga genomgång av monarkens gamla synder i tidningen Bon 2002 eller tidningen Solos namn- och bildpublicering av »kungens tre kända älskarinnor« 2005 slutade det alltid på samma sätt: två-tre löpsedlar och vaga stämningshot från hovet. Därefter – ingenting. Eftersom bevakningen av kungens privatliv i många fall har bestått av insinuationer, anonyma källor och rykten om isolerade händelser är det en lika logisk som framgångsrik mediehantering. Men vad händer om man med hjälp av två och ett halvt års »gedigen grävande journalistik« behandlar kungen som den statschef han faktiskt är, och dessutom publicerar resultatet i bokform?

Tre personer är på god väg att ta reda på svaret.

Den första av dem, Thomas Sjöberg, intervjuade under 90-talet bland andra Tommy Lindström, Alexandra Charles, Jannike Björling och Lennart Hyland, och etablerade sig som en tongivande skribent inom porträttjournalistiken. Sedan dess har han uppmärksammats för en rad biografier. Det var Sjöberg som grävde fram nya uppgifter om Ingvar Kamprads samreöre med nazirörelser under 40-talet, porrmagnaten Berth Miltons bruk av minderåriga modeller och Idolprofilen Peter Swartlings inblandning i den första videofilmen som Private släppte. Efter Private med Milton och Milton föreslog Sjöbergs dåvarande förläggare Per Gedin att han skulle skriva en bok om Hells Angels, men efter flera år i förföring kring Private var han inte särskilt lockad av tanken på ett direkt te sig en en

nera är i staren kring private var han inte särskilt lockad av tanken på att direkt ta sig an en liknande värld. Dessutom mindes han hur den amerikanska journalisten Hunter S Thompson åkt på kollektivt MC-stryk under arbetet med 60-talsboken Hells Angels: En sällsam och skrämmande legend. Det kändes, säger Sjöberg, »inte som en hälsosam miljö«. Skulle han ta sådana risker ville han istället angripa ett ämne som ingen tidigare vågat skriva om, åtminstone inte på det sätt Sjöberg tänkte sig: Carl XVI Gustaf. Förläggare Gedin var även styrelseledamot i det unga, expansiva förlaget Lind & Co, och 2008 presenterade han Sjöberg för ägaren Kristoffer Lind.

– Jag sade till honom att jag redan hade haft ett avtal med en annan journalist om att skriva exakt samma bok, säger Lind. En mycket duktig journalist som är chefredaktör på en etablerad tidning. Men i de här kretsarna finns en lojalitet som är fullständigt total, och han lyckades inte. Så jag sade: »Det går inte.« Thomas svarade: »De sade samma sak om Kamprad. Det går visst.«

När kontraktet väl var påskrivet insåg Sjöberg att han kanske ändå hade tagit sig vatten över huvudet – heltidsjobbet som redaktör på SAS magasin Scanorama tog redan upp det mesta av hans tid. Han ringde till journalisthögskolan i Stockholm, bad om numret till deras bästa researcher och sattes i kontakt med Tove Meyer.

– Jag trivdes inte superbra på skolan, säger hon, men jag gjorde ett jobb som min lärare tyckte var riktigt bra. Och tack vare det fick jag den här chansen. Plötsligt satt jag och fikade med Thomas och allting kändes väldigt surrealistiskt. Jag var 24 år gammal, precis klar med utbildningen, och av ett rent sammanträffande jobbade jag dessutom som museiassistent och arbetsledare på Drottningholms slott. Det är klart att jag tackade ja. Det kändes som att det här kunde bli någonting stort.

För Deanne Rauscher var vägen till projektet krokigare.

Under nästan hela sitt liv har hon arbetat inom vården: mentalsjukhus, BB, psykakuter, behandlingshem för socialt utstötta och behandlingshem för narkomaner. När hon under 80-talet kom i kontakt med tvångsomhändertagna missbrukare – i många fall unga prostituerade heroinister – fick hon höra uppseendeväckande historier. Många av dem var det aldrig någon som skrev om, men miljön hon hamnat i satte henne också i kontakt med uppmärksammade brottsutredningar och de journalister som bevakade dem. Under styckmordsrättegången i slutet av 80-talet, där en obducent och en allmänläkare anklagades för att ha styckmördat den prostituerade Catrin Da Costa, försåg Deanne Rauscher en vän på Aftonbladet med så värdefull information att hon bjöds på ett antal middagar på redaktionen. Rauscher var intresserad av samhällsfrågor, fascinerad av journalistyrket och funderade stundtals på om hon borde syssla med det istället. 1999 slutförde den då snart 50-åriga Deanne Rauscher ett treårigt »värstingprojekt« som gjorde henne så utmattad att hon svor att aldrig mer ägna sig åt socialt arbete. Hon tog ett par kurser i journalistik och fick snart en praktikplats på Radio Stockholm. Där gjorde hon bra ifrån sig – hon kunde få en notis och förvandla den till en veckolång serie reportage som ibland följdes upp av debatter. När praktiken var över kände Rauscher ändå att det var svårt att konkurrera med hungriga, nytutexaminerade 23-åringar. Dessutom ville hon göra någonting mer långsiktigt än journalistik som byggde på »en gubbe för, en gubbe emot och en prata emellan«.

Lösningen blev boken Männen, makten, mörkläggningen där hon och journalisten Janne Mattson 2004 åter lyfte upp den drygt 30 år gamla Geijer-affären i ljuset. Med hjälp av flera unika vittnesmål, som Rauscher delvis hade fått tillgång till genom sina år i socialvården, nämnde hon och medförfattaren politiker och höga tjänstemän som varit inblandade i prostitutionshärvan vid namn. Under arbetet fick hon via journalistvänner en hälsning från en norsk Säpo-agent som bad henne »ta det försiktigt« och när boken väl var klar blev reaktionerna kraftiga. I SVT:s Debatt skrek den förre centerpartiledaren Olof Johansson åt henne: »Hur kan du tro att JAG, som varit energiminister, skulle träffa den typen av damer!?«

I samband med boksläppet flyttade den historieintresserade Deanne Rauscher till en gård utanför det lilla samhället Nora i Bergslagen där hon startade ett familjehem för unga problemtjejer. Hon älskade sitt jobb, men någonting kändes tomt och Deanne Rauscher kom att sakna grävandet mer och mer. Under alla år av umgänge med journalister var det en sorts historier och rykten som fascinerat henne särskilt: de om kung Carl XVI Gustaf. Hon hade till och med sparat uppslag och potentiella källor i ett eget litet arkiv. Efter ett tips från en känd kvällstidningsjournalist registrerade hon sig på det skvallerstinna forumet Flashback i ett försök att komma närmare de uppgifter ingen dittills hade vågat skriva om. Ambitionen var en ny bok. När Thomas Sjöberg, som också närstuderat den nästan 200 sidor långa Flashbacktråden om »H.M Konung Carl XVI Gustaf« hörde av sig med samma idé var hennes första reaktion: »Neeej!« Ändå gick hon med på ett möte, och snart kom en fråga värd att ta ställning till: »Är det inte onödigt att vi skriver varsin bok? Varför inte samarbeta?«

IDeanne Rauschers tvårummare på Östermalm trängs auktions- och loppisfyndade antikviteter med varandra. Uppe i Västmanland har hon en hel lada full med renoveringsobjekt från 1700- och 1800-talet, här nöjer hon sig med en samling utvalda möbler och prydnadsaker. Vid köksbordet – som pryds av en dovt grön shaggyduk från sent 1800-tal – serverar hon kaffe och bosnisk plommonsaps ur små glas med det officiella kungaemblemet. På grund av geografisk spridning och heltidsjobb – de har arbetat med boken på raster, kvällar och helger – har trion vant sig vid att jobba separat.

men denna dag är Tove Meyer och Thomas Sjöberg också på plats. Av förklarliga skäl vill de inte avslöja alltför mycket om bokens innehåll, men arbetstiteln som Thomas Sjöberg satte redan efter ett tidigt möte med Republikanska föreningen står fast: Carl XVI Gustaf – Den motvillige monarken. Redan i den 35 år gamla Dagbok från Haga och Stockholm slott berättar kronprinsens gamla barnflicka Ingrid Björnberg hur Carl Gustaf som treåring fick höra av sin syster Désirée att han skulle bli kung, och svarade genom att ge henne en snyting. Han hade andra planer.

– Utvecklingen hade gått mot äldre tillträdande monarker, säger Thomas Sjöberg. Men kungen bröt den trenden, eftersom hans pappa aldrig fick chansen. Han var bara 27 när han tillträdde, mitt uppe i sina ungarårs med brudar och bilar och grabbarna och spänken. Sedan skulle han plötsligt bli kung och lova folket att vara en huld fader. Det var helt orimliga löften han stod och gav i rikssalen. Det var vad jag ursprungligen ville ta reda på: hur skulle en så ung kung kunna hantera en roll han inte tillätts att växa in i?

Författarna insåg tidigt att kungen, med Sjöbergs ord, var »genomskreven«. – Varenda jävla replik han någonsin har fällt i officiella sammanhang är dokumenterad. Vartenda misstag han gjort har vridits och vänts på. Att skriva en biografi som upprepar allt sådant kändes onödigt och ointressant.

Istället består boken av två delar. Den första handlar om Carl Gustafs uppväxt och liv fram till hans tillträde som kung: barndomen, skoltiden, åren i det militära. Del två handlar om de »för majoriteten av undersåtarna okända delarna av hans privatliv«. Thomas Sjöberg har fokuserat på del ett. Tove Meyer har stått för den tidskrävande researchen och tillbringat åtskilliga arbetsdagar på Stockholms stadsarkiv, Riksarkivet, Krigsarkivet, länsrätter, tingsrätter... I ett arkiv i Tyskland hittade de dessutom anklagelseakten mot kungens morfar, hertig Karl Edvard, som för sin inblandning i nazistpartiet dömdes som »Medbrottsling av grad III« efter andra världskrigets slut.

– Det har varit intressant att se hur offentliga myndigheter fungerar, säger Tove Meyer. Eller snarare att de fungerar. I många fall ringer man ett samtal eller skickar ett mejl, sedan får man en dom skickad till sig på tio minuter.

Trots detta är kungen mer svårundersökt än Kamprad eller Berth Milton, säger Sjöberg. Ikeas expansion i Älmhult under 50- och 60-talen fanns noggrant dokumenterad i offentliga arkiv, men vem som får gräva i Bernadotte-arkiven – belamrade av korrespondens, juridiska uppgifter och information om familjens ekonomi – bestämmer kungen själv. Och när Tove Meyer ringde till Sigtuna vägrade privatskolan att lämna ut de skolkataloger där kungen förekommer. Meyer löste problemet genom att promenera till Kungliga Biblioteket, dit alla landets skolkataloger skickas i en kopia.

Deanne Rauscher har tagit upp trådarna från sina år av privatspaning och har haft det största ansvaret för den del av boken som rör de okända sidorna av kungens privatliv. Hon har, enligt Sjöberg, »tagit sig längre än någon annan människa skulle klara av«.

– Där har jag haft fördel av min långa bana som socialarbetare, säger hon. Jag har intervjuat människor som berättat om tidigare faser av sina liv, där de kanske inte alltid har mått så bra. Många har gått igenom saker som inte har varit så roliga.

Är det inte ganska långt från socialarbetarens miljöer till kretsarna kring kungen?

– Kungen har rört sig mycket i kretsar som befolkas av vanliga människor, säger Rauscher. Våldigt många av dem jag har intervjuat är tjejer som har varit... ute i farten. Men där finns även män som befunnit sig så långt bort från kungens nivå som du kan tänka dig. Och där känner jag igen problematiken från boken om Geijeraffären. När jag intervjuade Leif GW Persson frågade han: »Vem fan kommer att tro på en horas vittnesmål?« Det är en jävla översittarstil, eftersom det är de här människens bästa alibi.

Thomas Sjöberg:

– Vi var i första hand inte särskilt intresserade av Tjoffe och Noppe och Tjossan och allt vad de heter. Vi visste att de inte skulle säga någonting av intresse.

Trion förklarar att de började i periferin, i den yttersta cirkeln. Där finns städerskor, gamla chaufförer, en avlägsen skolkamrat... I nästa cirkel finns livvakter och gamla adjutanter, därefter når man tidigare kompisar och sedan nuvarande kompisar. Cirkeln näst närmast monarken består av dem som författarna kallar »järngänget«, en grupp män som bland annat driver bolaget Gubbtolvan. Närmast den direkta kärnan finns kungens allra bästa vänner: »De tre musketörerna.« Ju närmare monarken författarna har nått, desto svårare har det blivit att få människor att prata.

– Det fanns en odefinierbar rädsla hos de allra flesta, säger Deanne Rauscher. Den handlade om allt från Säpo till att bränna sig i sitt nuvarande liv och bli offentlig på löpsedlar. Många av dem vi intervjuade lever etablerade liv i dag och finns kanske fortfarande i periferin av kungens krets. De var livrädda för vad som skulle hända om de avslöjades som golbögar.

Har ni lovat många anonymitet?

– Kanske hälften av dem jag har intervjuat kommer att stå med namn, säger Sjöberg. De som fått anonymitet har i många fall inte sagt kontroversiella saker, men bara genom att prata med oss bryter man en sorts hederskodex. Man snackar inte med media, punkt slut. Det är vad som har gjort kungens privatliv till en så pass väl förborgad hemlighet.

Sjöberg fortsätter:

– När jag ringde upp en gammal lärare var det första han sade »Kan ni inte lämna stackarn ifred?«

Han höjer rösten:

– Vadå »stackarn«!? Vadå »ifred«!? Jag blev alltid tvungen att motivera vad som ger mig

rätten att ställa de frågor jag ställde. Så jag frågade: »Vem skriver vi om?« Det är Sveriges statschef. Han sitter som ordförande i Utrikesnämnden. Han är delvis avlönad av offentliga medel. Han har en representativ funktion när det kommer till att göra och ta emot statsbesök. Han tar med sig stora näringslivsdelegationer. Han har insyn i rikets säkerhet, i Sveriges förhållande till främmande makter. Han har en enorm makt i media eftersom människor ser upp till honom. Jag är nästan beredd att säga att kungen aldrig kan vara privat. Okej, han kan vara det i sängkammaren med sin hustru. Vad de har för roliga lekar för sig där, det skiter jag i. Nästan, i alla fall.

– Många av dem jag pratade med har tänkt i precis samma banor, säger Rauscher. Det är vad som har fått dem att öppna sig till slut.

Den motvillige monarken har inte stått med i någon av höstens utgivningskataloger och är, bara månader för sitt släppdatum, en väl förborgad hemlighet. Förläggaren Kristoffer Lind bymlar inte med att det har varit en medveten strategi för att författarna ska få arbetsro. Men det finns ytterligare en aspekt:

– Vi ville inte släppa boken mellan de två kungabröllopen, säger Thomas Sjöberg. Vi ville inte riskera att den skulle uppfattas som en pamflett eller en stridsskrift. Den får gärna bidra till en nyttig diskussion om monarkin, men det är absolut ingen skandaliserande bok. Det är ett stycke gedigen grävande journalistik, varken mer eller mindre.

Efter att Jonas Bergströms otrohet mot prinsessan Madeleine kom till allmänhetens kännedom fanns det plötsligt bara ett bröllop, och utgivningsdatumet ändrades till hösten. Trion fick extremt bråttom, särskilt som de fick veta att även SVT:s Uppdrag Granskning höll på med ett liknande projekt. Åtminstone var det vad programmets reportrar hävdade när de hörde av sig och föreslog ett samarbete.

– Men de hade en syn på vissa mekanismer i kungens privatliv som vi inte tyckte var... seriösa, säger Thomas Sjöberg. De ville inte sätta in det i ett sammanhang. Det har de ju inte ens programtid för.

– Vi ville faktiskt inte ens ta upp det med våra källor, fortsätter han. »Jo, förresten, skulle ni kunna tänka er att prata med Janne Josefsson också?« Nä. Det hade inte varit bra. Thomas Sjöberg sparkades i våras från sitt redaktörsjobb på Scanorama då personalneddragningar gjorde att han enligt ledningen inte »passade in i den redaktionella profilen«. Plötsligt hade han mer tid över åt bokprojektet, men tiden var ändå knapp – på bara några månader skulle flera års research sammanfogas till ett läsbart manus. Tove Meyer, som sade upp sig från sitt jobb på Drottningholm en bit in i arbetet, berättade om sitt stundande boksläpp för cheferna på P3, där hon jobbar i dag. De blev mest lyckliga, men alla betraktar inte ofraserade skrivelser om kungen med samma blida ögon. Sjöberg försöker förklara varför ingen tidigare har gjort någonting liknande:

– Mediernas tystnad består delvis av kommersiella överväganden. En reporter på en stor tidning sade till mig att det finns fler lösnummer att sälja på att upprätthålla charaden mellan media och hovet. Skriver de någonting dåligt säljer det sämre. Folk vill inte veta. Deanne Rauschers teori är att svenska medier planterade Jonas Bergströms otrohetsaffär i utländska tidningar, för att senare kunna referera till den utan att själva behöva ta smällen. Dessutom, påpekar de, tillhör många journalister – för att inte tala om de chefer och styrelser som basar över dem – samma etablissemanng som hovet. De syns på Stureplan och dricker drinkar på privatklubben Noppes.

– Sverige är ett litet land och här finns bara en maktsfär, säger Rauscher. Om man bränner sig där, vart tar man vägen då?

Under sin snart 65-åriga livstid har Hans Majestät Konungen bara varit ämne för två böcker: För Sverige – Carl XVI Gustaf i tiden, en icke-auktoriserad biografi författad av Sydsvenskans reporter Lena Rainer till kungens 50-årsdag, och Carl XVI Gustaf – porträtt i tiden, en auktoriserad variant som skrevs av Herman Lindqvist till hans 60-årsdag. Thomas Sjöberg menar att den senare »inte ens är värd att stå i bokhyllorna« och beskriver med avsmak hur den dåvarande hovmarskalken Elisabeth Tarras-Wahlberg skrivit ett eget kapitel som »dryper av inställsamhet och, om möjligt, är ännu sämre«.

Hur kommer det sig egentligen att inget förlag hittills har gett ut en seriös biografi om kungen – Sveriges förmodligen mest kända person?

Martin Kaunitz, ansvarig för facklitterär utgivning på Albert Bonniers förlag, drar till med en liknelse:

– Det finns en väldigt berömd rockstjärna som jag har försökt att göra en bra bok om, men varje gång det har varit nära att bli någonting av det har han lyft luren, ringt ett par samtal och stoppat kedjan. Så är det med vissa människor, det är mycket svårt att få fram material kring dem. Vad gäller kungen så står det ju om karln varenda dag, i varenda tidning. Och hur många böcker vill man läsa om sådant man kan läsa om i DN ändå? Om det ska vara motiverat krävs det där lilla extra, och vi har helt enkelt aldrig sett det materialet.

Om ni rent hypotetiskt hade materialet, hade ni då gett ut en sådan bok?

– Allting handlar om vem som skriver, vad det finns för material och vad det kan bli för text. Vi har ingen paragraf som säger att vi inte får stöta oss med kända personer. Så länge vi följer lagen gör vi det som vi tycker är värt mödan. Ämnet är ju solklart men... det finns ju en aspekt utöver antalet sålda böcker, och det är det långsiktiga resultatet – att inte något faller tillbaka på en själv. En bok av ett sådant slag måste vara jävligt bra, helt enkelt. Per Faustino, publicistisk chef för Norstedts facklitterära utgivning:

– Frågan är motiverad. Det finns ett förnyat intresse för memoarer och biografier och det

är lite lustigt att ingen mer eller mindre seriös förläggare har försökt sig på det där. Samtidigt är det inte särskilt förvånande. Det ligger i kungens yrkesroll att inte vara personlig, och jag tror inte en sådan biografi låter sig göras om man inte kommer nära kungen själv. För då kommer man inte heller nära Silvia eller hans barn. Och vilka ska prata då? Svassande och vördnadsfulla adjutanter? Nej, du får inget material helt enkelt. – Men om någon hade kommit till mig med en bra idé... ett sätt att vinkla boken kring något drag i kungens personlighet som har framskyttat under åren – om någon hittat ett slags tanke om hur han är. Då hade det kanske gått att göra.

Kristoffer Lind startade Lind & Co 1999 som 20-åring, då med inriktning på svenska och utländska klassiker från 1800- och 1900-talet. Sedan dess har den litterära bredden växt i takt med förlaget; i dag ger de ut döda ryska poeter sida vid sida med Bingo Rimérs och Magdalena Graafs självbiografier. Hemligheten, säger Lind, är att han inte bara ger ut »massmarknadslitteratur« för den ekonomiska vinningens skull, utan också för att han tror på och är stolt över de böcker som lämnar hans tryckpressar. Tillvägagångssättet är sällsynt för förlag av Lind & Co:s storlek och Lind brukar skämtsamt referera till sin egen verksamhet som »Lill-Bonniers«, eftersom förlaget också »behöver våra Keplers och Dan Browns för att bekosta annan utgivning«.

– Alla skulle vilja ge ut den här boken, säger Lind. Men få vågar löpa linan ut. Av dem som vågar är vi det mest etablerade förlaget.

Kristoffer Lind, som ger ett eftertänksamt intryck och inleder varje svar med en lång tystnad, påpekar att syftet med boken aldrig har varit att gräva upp ofördelaktigheter om kungen, utan att teckna ett porträtt av monarken och besvara frågan om vem han egentligen är. De uppgifter Lind beskriver som »mycket känsliga« har tillkommit under resans gång. På frågan om hur han tror att boken kommer att tas emot bjuder han på en tystnad lång även med Lindska mått mätt.

– Det här är den ... och det här kanske låter löjligt i och med att jag bara har gett ut böcker i tio år, men det här är det absolut största jag har gjort. Någonsin. Boken är förknippad med oerhört svåra publicistiska överväganden. Det finns information i den som man kan överväga att kalla förtal. Personer som förekommer i boken kommer säkert att ... uppleva den som ... otrevlig. Samtidigt lever vi i en demokrati, och vår statschef måste kunna utsättas för samma granskning som våra statsråd. Och vi har belägg för allt som står i boken. Skriftliga bevis, videoupptagningar... alla rättsliga åtgärder som kommer att vidtas för att stoppa den kommer bara att slå tillbaka och skapa mer uppmärksamhet.

Du tror att det kommer att göras försök att stoppa boken?

– Ja. Men det är inte ... min största rädsla är att den ska betraktas som kvällstidningsskrivier; att den får en skandalstämpel. För det är också en djupt seriös bok med ett mycket fint porträtt av sin huvudperson. I titeln finns nästan en ömhet, som löper genom hela berättelsen. Kungen har inte alltid haft det så lätt. Han har inte varit så privilegierad som man gärna tror.

I slutet av sommaren hade Thomas Sjöberg, Tove Meyer och Deanne Rauscher arbetat sig hela vägen från periferin till den absoluta mittpunkten: kungen själv. Vid den tidpunkten ringde också hovets presschef Nina Eldh upp Thomas Sjöberg för att höra sig för om trions intervjuförfrågan. Han tog emot samtalet mitt bland den bullrande trafiken på Sveavägen. Nina Eldh undrade vad det var för bok Sjöberg och hans kollegor höll på med. Sjöberg förklarade att det var en biografi, att de ville fråga kungen om hans känslor inför trontillträdet och hur han trivdes i sin roll som monark. Dessutom, tillade han, ville de ställa en del frågor av privat natur. Nina Eldh bad honom bli mer specifik, och Sjöberg bad att få återkomma.

2008 intervjuade han kungen för tidningen Scanorama. Artikeln rörde statschefens miljöintresse och Nina Eldh krävde, som brukligt, att få se frågorna på förhand. Vid det tillfället hade hon synpunkter på att så många av dem rörde ett politiskt laddat ämne som den globala uppvärmningen, och styrde intervjun mot frågor om kungens engagemang för scouterna och de gånger han talat inför Unesco. Korrespondensen föregicks av en väntetid på tre månader, och intervjutiden blev i slutänden tio minuter.

Med tanke på presschefens reaktioner för drygt två år sedan var det, som Sjöberg uttrycker det, »ett rimligt antagande« att den här intervjun kunde orsaka ett visst missnöje. Eftersom trion inte ville läcka några av sina känsliga uppgifter på förhand ville de dessutom inte lämna ut några frågor i förväg till hovet. Det hela blev än mer problematiskt av att de inte hade tid att vänta i flera månader – manuset till boken skulle vara färdigt i slutet av september.

Fredagen den 6:e september kom svaret: den välbeprövade tystnadsstrategin stod fast.

Kungen avböjde, utan motivering.

– Det hade varit fantastiskt att konfrontera honom med det material vi har, säger Deanne Rauscher.

– Men vi vet att han aldrig hade kommenterat våra uppgifter, fyller Sjöberg i. Han hade rest sig upp och lämnat rummet efter fem minuter.

Christopher Friman är reporter på Filter.